

OB DVAJSETLETNICI REPUBLIKE

2. junija 1946 se je italijanski narod z večino pičlih dveh milijonov glasov odločil za republiko. Po nekajdnevem obotavljanju, med katerim je prišlo tudi do demonstracij v Neaplju, ki so zahtevale nekaj smrtnih žrtev in še več ranjenih, so se končno tudi najbolj vneti monarhisti vdali v to odločitev in od tedaj so se vrste pristašev Savojske hiše neprestano krušile, tako da predstavljajo danes organizirani monarhisti le nepomembno politično skupino, ki skoro nima teže na italijanski politični tehnici.

Dvajsetletnica republike je imela slovesen značaj. Zdela se je celo, da so jo šele letos upali praznovati z vsem uradnim pompom, brez bojazni, da bi to ponovno povzročilo kake nemire ali razkole v javnem mnenju. Republika je danes dejstvo, ki ga verjetno nihče ne želi več spreminjati, razen morda kakih popolnoma v preteklost zaverovanih starcev, ki ne čutijo več problemov moderne sveta. Vsem drugim bi pomenila danes ponovna uvedba monarhije, če bi po nekem čudno nelogičnem razvoju do tega prišlo, popoln anahronizem, pretrganje dinamičnega političnega, gospodarskega in socialnega razvoja, kakor ga ni doživel italijanski narod še nikdar v svoji zgodovini.

Republika je odstranila po stoletjih slabega vladanja in zaostalosti nakopičene ovire v strugi italijanskega življenja, ovire, ki so zadrževale zdravo strujenje tokov in povzročale mnogo hudih, dozdevno nerešljivih socialnih problemov; iz takih zastajajočih, gnijočih tokov se je rodil tudi tak zgodovinski anahronizem, kot je bil fašizem. Toda ravno boj proti njemu in njegovim nacističnim zaveznikom, boj odporiškega gibanja, je s svojimi novimi idejami in prenovitveno vneto odločilno pripomoček do poraza monarhije, ki je bila v preteklosti vse preveč povezana s fašizmom, in do ustanovitve italijanske republike.

Slovesno praznovanje njene dvajsetletnice se je začelo že v nedeljo, ko je priredil predsednik republike sprejem za župane in pokrajinske predsednike iz vse Italije. Sprejema so se udeležili tudi župani nekaterih slovenskih občin na Tržaškem. V sredo zvečer je naslovil predsednik Saragat preko radijskega in televizijskega omrežja poslanico na narod in prebivalstvo Italije 2. junija dopoldne pa je bila v Rimu velika vojaška parada, popoldne pa je bil na vrtovih Quirinalske palače nov sprejem za visoke predstavnike države, javnega življenja in za tisoč povabljenih delavcev z vseh strani države, s čimer je hotel predsednik simpatično poudariti socialni značaj republike.

Vsa Italija je vedro praznovala ta praznik kot praznik svobode in napredka, ki ju je prinesla in zagotovila republika. V dvajsetih letih je bilo res veliko storjenega in doseže-

nega. Italija, se je pod demokratično in republiško vladavino preobrazila v dejansko moderno državo, ki odločno pušča za seboj stare sheme in inteligentno in radevoljno rešuje stare probleme.

Vendar pa nam daje ravno dvajsetletnica republike tudi priložnost, da opozorimo na to, da mnogi nujni problemi vendarle še niso bili rešeni, ali da jih rešujejo prepočasi in preveč negotovo. Eden teh je problem dejanske sprostitev življenja v republiki, ki si je dala sicer imenitno ustavo, a ji še ni znala prilagoditi tudi vseh zakonov. Tako smo danes med drugim priče absurdov, da se sklicujejo visoke in celo najvišje oblasti demokratične republike, ki je izšla iz odporiškega gibanja in antifašizma, na nekdanje fašistične zakone, ki so po bogve kakšni nemarnosti še vedno ostali v veljavi. To smo doživeli ravno te dni, ko so oblasti v Rimu s

sklicevanjem na star zakon iz fašistične dobe prepovedale zbiranje predstavnikov evropskih manjšin v Gorici. In to na žalost ni edini tak primer. Vedno spet se izkaže, da so še v veljavi fašistični zakoni, posebno kadar gre za to, da se podaljša kaka krivica, ki je bila pod fašizmom storjena naši manjšini, ali da se ji napravi nova krivica. Mnogokrat tudi ne gre za resnično važne stvari, toda tudi manjše povzročajo v nas neugodje in razočaranje.

Praznik dvajsetletnice nudi italijanski republiki priložnost, da počisti navlako fašistične in reakcionarne preteklosti tudi na tem področju in da uveljavi do narodnih manjšin res politiko pravičnosti in dejanskega spoštovanja narodnostnih pravic, ki pač niso zavarovane zgolj z mehaničnim izvajanjem zakonov, ki potreb narodnih manjšin sploh niso upoštevali.

NA POTI K MIRU V VIETNAMU?

Glasnik Bele hiše je v torek izjavil, da nima ničesar povedati glede novice, češ da je Severni Vietnam preko Romunije sondiral teren, če bi bila možna pogajanja. Na druga vprašanja pa je glasnik Bele hiše med drugim izjavil, da lahko zagotovi, da če bi s strani Severnih Vietnamcev res prišla taka ponudba, bi jo ameriška vlada sprejela »s pripravljenostjo in upanjem«.

Vsekakor je značilno, da Bela hiša novice o severnovietnamskem »sondiranju« ni zanimala. To vzbuja upanje, da je resnična.

Upanje, da bo v Vietnamu končno le prišlo do miru, je še okrepila presenetljiva novica, da je južnovietnamski ministrski predsednik Ky obljubil za mesec september svobodne parlamentarne volitve. Svobodnost volitev naj bi zajamčili opazovalci Združenih narodov, za katere je že zaprosil preko južnovietnamskega odposlanstva pri Združe-

nih narodih. Opazovalci bodo lahko — kot je zatrdil vodja tega odposlanstva — iz katerekoli države članice Združenih narodov.

V Južnem Vietnamu so čete predsednika Kya zasedle tudi drugo uporno budistično središče Hue. Vendar je Ky pristal, da sprejme 10 civilistov v svojo vlado in na parlamentarne volitve.

Kot se zdi, se je zadnje dni sežgalo šest Kot se zdi, se je zadnje dni sežgalo šest budistov, med njimi neka redovnica in neka 17-letna dijakinja.

Bosch poražen

Na predsedniških volitvah v Dominikanski republiki je zmagal konservativec Balaguer, bivši podpredsednik pod diktatorjem Trujilom. Dobil je še enkrat več glasov kot njegov protikandidat Juan Bosch, katerega je kandidirala revolucionarna stranka. Po podatkih, ki do tega hipa še niso popolni, je dobil Balaguer veliko večino tako na podeželju kot v mestih, kar po mnenju političnih opazovalcev odstranjuje nevarnost neredov zaradi izida volitev. Kot se zdi, se izraža v Balaguerjevi zmagi ljudsko nezadovoljstvo zaradi upora v aprilu lanskega leta, ki je povzročil intervencijo Združenih držav. Upor so, kot znano, sprožile skupine, ki so hotele, da se Bosch vrne iz begunstva.

Da je bil zdaj Bosch pri predsedniških volitvah odločilno poražen, se jasno kaže tudi v tem, da je dobil precej pičlo število glasov celo v prestolnici Santo Domingo, katero so smatrali za glavno oporišče njegovih pristašev.

ZUPANI GOSTJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE

V vrtovih Kvirinala je predsednik republike Saragat priredil v nedeljo, 29. maja, sprejem na čast županov in predsednikov pokrajin iz vse Italije. Sprejema se je udeležilo več tisoč županov. Predsednik republike je prišel med svoje goste v spremstvu najvišjih predstavnikov vlade in parlamenta. Prisotni so bili ministrski predsednik Moro, senator Gronchi, ministri Fanfani, Taviani, Bosco, Piccioni in drugi.

Med sprejemom je igrala godba varnostnega policijskega zbora. S Tržaškega so se vabilu predsednika republike odzvali župani iz Trsta, Milj, Devina-Nabrežine, Doline in Repentabra.

RADIO TRST A

• **NEDELJA**, 5. junija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o nedozidanem gradu«. Napisala Tončka Curk; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi; 15.30 »Brigadir«, veselo gra v petih dejanjih, napisal Denis Ivanovič Fonvizin. Igra RO., režira Jože Peterlin; 18.30 Kino, včeraj in danes, pripravil Sergij Vesel; 20.30 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: V starih časih: »Krst bomuo jemeli«.

• **PONEDELJEK**, 6. junija, ob: 12.15 Brali smo za vas; 13.30 Znane melodije; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Vinko Beličič: »Mozaik manjših imen na prelomu stoletja«; 20.35 Zvoki, uglašeni na temo; 21.00 Valentino Fioravanti: »Le nozze per puntiglio«, komična opera v dveh dejanjih. V odmoru (približno ob 22.00) Opera, avtor in njegova doba, pripravila Daniela Nedoh.

• **TOREK**, 7. junija, ob: 12.00 Lelja Rehar - V starih časih: »Krst bomuo jemeli«; 17.20 Italijanski na po radiu; 18.30 Koncertisti naše dežele: iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66. Flavtist Miloš Pahor in klavičembalistka Dina Slama; 19.00 Plošče za vas, quiz oddaja. Besedilo: Danilo Lovrečič; 21.00 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar.

• **SREDA**, 8. junija, ob: 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Higiena in zdravje; 19.30 Zbor »Vinko Vodopivec« iz Kromberga, vodi Alojz Pavlin; 20.35 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.40) Knjižne novosti - Ela Peroci: »Po šoli me počakaj« in »Rišem dan« - ocena Martin Jevnikar.

• **CETRTEK**, 9. junija, ob: 8.30 Praznična matineja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 12.00 Josip Jurčič - Deseti brat; (1) »Kvasova pot na Slemenice«, priredba Martin Jevnikar. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu, oddaja vodi Jože Peterlin; 14.45 Pesmi iz Nadiške doline; 15.35 Galerija jazza; 17.00 Solisti lahke glasbe; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za naše najmlajše, pripravila Krasulja Simoniti; 21.00 »Goetz von Berlichingen«, drama v petih dejanjih, napisal Johann Wolfgang Goethe, priredba Rado Rauber. Igra RO., režira Banko Gombač.

• **PETEK**, 10. junija, ob: 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Znani dirigenti in skladatelji v Trstu; 19.15 Slovenski znanstveni delavci z univerze - Rafko Dolhar: »Nove smeri v anatomiji«; 20.35 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Benedetto Croce in idealistična struja v Italiji - Gennaro Sasso: »Politična misel«.

• **SOBOTA**, 11. junija, ob: 12.00 Kulturni odmevi; 14.45 Tamburaški ansambli; 15.00 Glasbena oddaja za mladino, pripravil Dušan Jakomin; 16.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 17.20 Skala in ladja. Komentarji o dogodkih po koncilu in v jubilejnem letu; 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu, pripravila Zora Tavčar; 19.15 Družinski obpornik - pripravil Ivan Theuerschuh; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 Josip Jurčič: Deseti brat; (2) »Kvas spozna grajske prebivavce«; 21.30 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 5. junija, nedelja: Ferdo, Bonifacij
- 6. junija, ponedeljek: Milutin, Norbert
- 7. junija, torek: Zorica, Robert
- 8. junija, sreda: Medard, Vila
- 9. junija, četrtek: Telovo, Primož
- 10. junija, petek: Miloš, Marjeta
- 11. junija, sobota: Srečko, Darinka

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

Zakasnela amnestija

Ministrski svet se je nocoj ponovno sestal, potem ko je na dopoldanski seji obravnaval novi zakon o javni varnosti. Notranji minister Taviani je izjavil časnika, da je ministrski svet odobril zakon, ki se nanaša na nova določila glede potnih listov, in zakon, ki ureja službovanje civilnih policijskih uradnikov. Minister za zdravstvo Marietti pa je povedal, da bo ministrski svet odobril danes tudi še zakon o reformi bolnišnic.

Zakon o amnestiji, ki bi ga bila morala v sredo odobriti poslanska zbornica, da bi ga bil lahko predsednik Saragat objavil, za praznik republike, se bo moral spet vrniti v senat, zaradi popravka, ki so ga vnesli poslanci v drugi člen zakona in ki se nanaša na zločine, izvršene med osvobodilno vojno. Tako poslanska zbornica kot senat se bosta ponovno redno sestala 14. junija, po delnih upravnih volitvah 12. junija. Vendar je bilo odločeno, da se bo senat v petek sestal na izredno sejo, da bi spravi svoje besedilo zakona o amnestiji v sklad z besedilom poslanske zbornice. Besedilo

MINISTER TAVIANI V TRSTU

Dne 1. julija bo dežela Furlanija-Juljska krajina prevzela nadzorstvo nad občinami, pokrajinami in drugimi lokalnimi ustanovami. To nadzorstvo je doslej izvrševala prefektura, oziroma njen posebni odbor (GPA). Predsednik deželne vlade Berzanti, ki je konec maja podpisal odloke o imenovanju članov posameznih nadzornih organov, je za to priložnost povabil v Trst notranjega ministra Tavianija in priredil v gledališču Verdi zborovanje, na katerega je povabil župane, predsednike pokrajin in številne upravitelje iz vseh občin v deželi.

Udeležencem zborovanja je najprej spregovoril predsednik Berzanti, ki je med drugim poudaril pomen, ki ga bodo imele bližnje spremembe za življenje občin in drugih lokalnih ustanov. Minister Taviani pa je splošno govoril o deželnih avtonomijah, ki jih predvideva ustava, in naglasil, da bi morala prav Furlanija-Juljska krajina biti vzor za bodoče dežele z navadnim statutom.

drugega člena zakona, kot ga je spremenila poslanska zbornica, določa postopek glede amnestije do bivših pripadnikov partizanskih enot in do tistih, ki so se bojevali v nasprotnih oddelkih t. j. salojskih. Amnestija pa ne bo prišla v poštev za zločine, ki so jih izvršili pripadniki nacističnih okupacijskih sil v Italiji.

BARBARSTVO V KONGU

Kongovski diktator, polkovnik (bivši podčastnik) Mobutu je dal 2. t. m. javno obesiti štiri ugledne politike, ki so ga hoteli baje vreči in obnoviti parlamentarno vlado.

Grozni zločin, s katerim je hotel Mobutu le odstraniti nevarno opozicijo, je pretresel kulturni svet.

DE VALERA SPET PREDSEDNIK IRSKE

Eamon de Valera je bil ponovno za sedem let izvoljen za predsednika Irske republike. Ta stari, že 84-letni politik je živi simbol irskega narodnega boja za neodvisnost. Pri volitvah je zmagal nad Thomasom O'Higginsom, kandidatom glavne opozicijske stranke, »Fine Gael«. Vendar pa je dobil de Valera le približno deset tisoč glasov več kot O'Higgins.

De Valerov nasprotnik O'Higgins je star 49 let in je šel v volilni boj s programom, ki hoče reševati irske gospodarske in socialne probleme bolj moderno.

DANSKA BO PRISTOPILA K SKUPNEMU TRGU

Danski zunanji minister Haekkerup je nedavno med debato v parlamentu izjavil, da bi mogla Danska še precej prej kot Anglija pristopiti k Skupnemu evropskemu trgu. Ob neki prejšnji priložnosti je minister Haekkerup dejal, da bi mogla danska vlada hkrati z Veliko Britanijo skleniti pristop k Evropski gospodarski skupnosti. Zdaj pa je pojasnil, da bo Danska postavila za pogoj svojega pristopa k Skupnemu evropskemu trgu samo politično odločitev Velike Britanije, v smislu, da je ta pripravljena pristopiti k Skupnemu evropskemu trgu.

Razprava o jugoslovanskem družbenem načrtu

V jugoslovanskem zveznem parlamentu razpravljajo o družbenem načrtu za petletje 1966/1970.

Strokovnjaki zveznega zavoda za planiranje so izrazili upanje, da bo mogoče z dohodki od turizma ter drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti do leta 1970 zbrati devizne rezerve v znesku 500 milijonov dolarjev. Ta vsota naj bi omogočila stabilizacijo gospodarstva in konvertibilnost dinarja.

Stanovanj mislijo v petih letih sezidati okrog 700 tisoč. Vendar nekateri sodijo, da sedanje investicije niso zadostne. Nekateri poslanci so tudi grajali nakazila za zaostala področja, češ da so premajhna ter da jih je treba povečati od 2 in pol na 3 odstotke narodnega dohodka. To pa je zelo visok odstotek narodnega dohodka. Drugi zahtevajo, naj bo pomoč zaostalim področjem samo ekonomska, namreč tako, da bodo bolj pritegnjena v gospodarski proces in da bodo odgovorna za rentabilnost investicij na svo-

jem področju. Obe stališči sta si precej navzkriž.

Po družbenem načrtu bi moral narodni dohodek letno naraščati od 7 in pol do 8 in pol odstotka, industrijska proizvodnja od 9 do 10 odstotkov, kmetijska proizvodnja pa po 4 do 5 odstotkov.

Zaposlitev v Jugoslaviji naj bi se v petletju povečala za milijon ljudi. Važno je tudi vprašanje kvalifikacije, ker zdaj 85 odstotkov brezposelnih nima nobene kvalifikacije.

Kmetijsko proizvodnjo naj bi v petletju povečali za 25 odstotkov. Družbena posestva mislijo povečati svojo površino za 300 tisoč hektarov in proizvodnjo za 11 odstotkov letno brez povečanja števila zaposlenih. Pridelek pšenice in rži naj bi se dvignil na 4,6 milijona ton ali za 25 odstotkov ter koruze od 6,2 milijona ton na osem milijonov. Za doseg teh ciljev bodo baje vložili v kmetijstvo 1.330 milijard dinarjev.

„SURVEYOR“ IN TEOLOGIJA

Američani so izstrelili iz oporošča Cape Kennedy nosilno raketo »Atlas-Centaur« s kabino »Surveyor« (Opazovavec), s katero so hoteli dohiteti Ruse še na enem področju vesoljskih raziskav, namreč kar zadeva nalahen pristane na Luni.

V četrtek zjutraj ob 8.17 in 54" po italijanskem poletnem času je ameriška sonda »Surveyor« res nalahno pristala na Luni, po 63 urah in pol letenja, v katerih je preletela 420.000 km. »Zdaj se te dotikamo z roko. Luna!« je navdušeno vzkliknil neki ameriški znanstvenik. Takoj po pristanku je začela sonda oddajati televizijske posnetke Luninge površine.

Ta uspeh je potolažil Američane zaradi ponovnega neuspeha v sredo pri nameravani izstrelitvi kabine »Gemini 9«; okvara se je pokazala šele 3 sekunde pred izstrelitvijo.

V splošnem pa se lahko reče, da vzbudijo zdaj novice o izstrelitvi novih vesoljskih kabin za raziskavanje in občila v krožnico že zelo malo pozornosti v javnosti. Listi jih prinašajo na malo vidnih mestih med drugimi drobnimi vestmi in marsikdo take novice niti ne prebere. Se pred nekaj leti pa so pomenile senzacijsko prvo vrsto. Na vesoljske polete smo se pač že skoraj »navadili«, nekako tako, kakor se je Evropa nekaj desetletij po Kolumbovem odkritju Amerike navadila na prekooceansko plovbo. Postala je nekaj vsakdanjega. Taka vsakdanjost postajajo vesoljski poleti. Le če so združeni s kakšnim spektakularnim podvigom, npr. z novo tehniko pristanka, s poletom na nov oddaljen planet ali s »sprehodom« kakega astronava zunaj kabine, se javnost spet osredotoči na ta dogodek. Če ne, se komaj zmeni zanj.

Za to je več vzrokov. Eden izmed njih je

PROTEST

Ob prepovedi kongresa Evropske zveze narodnih manjšin je Slovenska skupnost v Trstu sprejela naslednjo protestno resolucijo:

Predsedstvo ministrskega sveta je odklonilo dovoljenje za kongres Evropske zveze narodnih manjšin v okviru Evropske gospodarske skupnosti, ki bi moral biti v Katoliškem domu v Gorici od 1. do 4. junija tega leta. Prirediteljica kongresa Slovenska demokratska zveza v Gorici, se je obrnila pred dvema mesecema na goriškega kvestorja, ki je izjavil, da ni potrebno nikakršno dovoljenje, ker bo kongres v zaprtem prostoru. Kmalu nato so prireditelji sporočili oblastem sporod kongresa.

Ko so bili delegati iz raznih držav že na poti, je goriška kvestura obvestila prireditelje, da je potrebno posebno dovoljenje predsedstva ministrskega sveta na podlagi kr. zak. odloka z dne 17. oktobra 1935 št. 2082. Goriška SDZ je takoj vložila prošnjo, toda predsedstvo ministrskega sveta je odklonilo dovoljenje, češ da ni bila prošnja pravočasno vložena.

Omenjeni fašistični zakon, na katerega se sklicuje predsedstvo ministrskega sveta, ne odgovarja sedanjim razmeram. Predpostavlja namreč organe, ki jih ni več. V posebni komisiji, ki mora po tem zakonu dati ugodno mnenje za dovoljenje, bi morali biti med drugim delegati fašistične stranke, ministrstva za kolonije, za korporacije itd. Ta komisija bi morala sestaviti program prireditve za vsako fašistično leto (»anno fascista«, to je od 28. 10. do 27. 10. vsakega leta). Odobriti bi ga moral vladni poglavar, kar je bil samo Mussolini.

Slovenska skupnost obžaluje, da so oblasti prečile kongres in ugotavlja, da so se pri tem sklicevale na izrazito fašistični zakon, ki so ga, v kolikor nam je znano, uporabile samo proti slovenskim prirediteljem, in to prav ob praznovanju 20-letnice republike, ki je nastala iz odporniškega gibanja in zmage nad fašizmom.

Trst, 2. 6. 1966.

verjetno popolno zaupanje v tehniko. Ljudem se zdi, da današnja tehnika že skoraj vse zmore in da torej pač ni več nič posebnega, če pošlje enega satelita več ali manj v krožnico ali še kako sondo na Luno ali mimo Marsa. Drugi razlog je ta, da ti poleti zaenkrat ne odkrivajo nič takega, kar bi razburjalo ljudsko fantazijo. Podatki o kozmičnem žarčenju, magnetizmu, temperaturi in podobno so zanimivi za znanstvenike, ne pa toliko za navadne ljudi. Marsikdo je celo mnenja, da je denar, ki ga dajejo države, zlasti Združene države in Sovjetska zveza, za take raziskave preč vržen in da njuna zagrizena tekma v vesoljskem raziskavanju nima pomena, ker ne prinaša praktičnih koristi.

Kljub temu pa so ti poleti važni, če že ne s trenutno utilitarističnega stališča, pa s stališča bodočih možnosti za človeštvo. Zanimiva pa so tudi s filozofskega in celo s teološkega stališča.

KAKO NAJ BI GLEDAL KRISTJAN NA BITJA NA TUJIH PLANETIH?

Z vse pogostejšimi poleti v vesolje postaja namreč vse bolj aktualno čisto teološko in metafizično vprašanje, kakšen odnos bi zavzelo krščanstvo do drugih razumskih, človeku podobnih bitij v vesolju. Mnogi znanstveniki so prepričani, da je v vesolju na tisoče in morda celo na milijone in desetine milijonov planetov, na katerih obstajajo podobni ali enaki življenjski pogoji kakor na naši Zemlji. Čudno bi bilo, če bi ne bilo nastalo tudi na njih življenje v višjih oblikah. Znanost pa tudi ne izključuje možnosti, da ima lahko življenje še druge oblike, kakor na naši Zemlji, v drugačnih kemičnih sestavah, kar pa tudi ne pomeni, da se ne bi mogla razviti iz njih misleča, razumska bitja, bolj ali manj podobna človeku.

Toda kako naj bi gledal kristjan na taka bitja, če bi stopila z nami v zvezo ali če bi človeštvo nekoč celo prišlo v stik z njimi? O tem je objavil nedavno zanimiva razmišljanja francoski teolog Ives Congar O. P.

Omenjeni teolog predvsem ngalaša, da v Božjem razodetju in nauku ni nič takega, kar bi nam povedalo, če obstajajo na drugih svetovih razumska bitja ali ne. Božje razodetje je vsebovano v svetem pismu, toda sveto pismo ne razodeva stvari, ki naj bi samo potešile našo radovednost, četudi nekateri iščejo odstavke v svetem pismu, ki bi kazali na obstoj drugih občestev ra-

zumskih bitij, npr. o dobrem Pastirju, ki pusti vse druge ovce in gre iskat izgubljeno ovco. V tej vidijo naše človeštvo. To pa so samovoljne razlage. Naloga našega razuma je, da raziskuje pojave v vesolju. Bog nam je hotel samo razodeti, da imamo neumrjocne duše in da smo ustvarjeni po Njegovi podobi. Krščanski nauk ne govori o zvezdah in o obljudenih planetih, ampak o nebesih, za katera smo poklicani. Zato je stvar znanosti, da odkrije, če obstajajo drugi obljudeni svetovi ali ne, in če bi res odkrili druga razumska bitja v vesolju, bi morala teološka veda kot znanost o Bogu razrešiti te probleme.

STVARNIK ZEMLJE JE STVARNIK VSEH PLANETOV

Današnja teologija ne vidi v hipotezi, da obstajajo v vesolju planeti, na katerih žive razumska bitja, nobene težave. Kajti če imajo ta bitja dušo, je tudi ta ustvarjena po Božji podobi. Stvarnik Zemlje je tudi Stvarnik drugih planetov. Zato bi imela razumska bitja na njih podoben odnos do Boga kot mi, pa naj bi imela sama kakršnokoli zunanjo podobo. Seveda, rekli smo »podoben« odnos, ker ne moremo vedeti, kako se bo izražalo njihovo duhovno življenje. Vendar pa bi težila k istemu Bogu, Stvarniku vseh stvari, v katerega verujemo mi.

V resnici je vesoljstvo eno samo, enota, ki jo je ustvaril isti, edini Bog. Naj se v posameznostih še tako deli in razlikuje, je bilo vendar ustvarjeno po enotnem Božjem načrtu. Sicer ne moremo vedeti, če bodo tudi razumska bitja na drugih planetih poznala milost in razodetje, toda to je mogoče. Zakaj ne bi bilo mogoče? — sprašuje teolog Congar. Bog je svoboden tudi v tem pogledu, od Njegove volje je odvisno, kako je to uredil. Morda se je tudi na drugih planetih Božja beseda utelesila, morda v podobi Očeta ali Svetega Duha.

BITI MORAMO Z MERO MODRI

Sveti Pavel opozarja v enem svojih pastirskih pisem vernike, naj bodo »z mero modri«. In to velja posebno za te stvari. Zavedati se moramo, da skušamo vdreti s temi ugibanji na področje, ki ga je Bog prihranil zase. Vendar teologi že razpravljajo o teh problemih in prihajajo do spoznanja, da je možno učlovečenje ene od treh Božjih oseb v vsake vrste bitju.

Toda vse to so vprašanja, ki jih zastavlja človekova radoznalost. Edino važno pa je — in edino doegnano dejstvo — da obstoja Božji načrt za ta naš svet in za vse vesolje.

Problem „črnih gradenj“ v Sloveniji

Nastop občine Škofja Loka proti dvema delavcema v Godešču je sprožil obsežne komentarje o črnih gradnjah v Sloveniji.

Republiški urbanistični inšpektorat v Ljubljani je zbral podatke, po katerih je zdaj v Sloveniji 2.137 črnih gradenj. Povprečni družinski dohodek tistih, ki so gradili na črno, je 66 tisoč starih dinarjev, v mariborskem okraju celo komaj 55 tisoč 500. To pomeni, da grade na črno skoraj izključno revnejši sloji, katere verjetno sili k temu stanovanjska tiska. Večina teh graditeljev gradi kar sama (78 odstotkov), nekateri si pomagajo z zidarji (21 odstotkov) in komaj en odstotek teh objektov grade gradbena podjetja.

59 odstotkov graditeljev na črno je enkrat ali večkrat zaprosilo za gradbeno dovoljenje, medtem ko jih 41 odstotkov ni zaprosilo za dovoljenje.

PORAST ZAHODNEGA TURIZMA V JUGOSLAVIJI

V prvih treh mesecih letos je prispelo iz zahodnih držav v Jugoslavijo dva milijona in pol turistov ter milijon avtomobilov. Samo marca je dopotovalo milijon 200 tisoč turistov.

Iz Italije je prispelo okrog 407 tisoč avtomobilov, iz Avstrije okrog 22 tisoč 500 ter iz Nemčije okrog 4 tisoč 300.

Tržaškega

Proslave ob 20-letnici republike

Vladni komisar Mazza je ob 20-letnici republike priredil v četrtek na prefekturi sprejem, ki so se ga udeležili številni predstavniki civilnih, vojaških in verskih oblasti. V Miljah, Dolini, Nabrežini in Zgoniku so bile izredne seje občinskih svetov, na katerih so imeli slavnostne govore župani. Po seji so župani povsod priredili za svetovavce in goste sprejeme.

Slovesno proslavo 20-letnice republike je priredil v Kopru tamkajšnji generalni konzul Cerchione. Proslave in sprejema so se udeležili številni predstavniki jugoslovanskih oblasti, med njimi je bil tudi škof Slovenskega primorja dr. Janez Jenko. Iz Trsta so prišli predsednik deželne sveta De Rinaldini in predstavniki mnogih političnih strank. Posebno številno je bilo zastopstvo italijanske manjšine v Jugoslaviji.

Cestitke italijanske manjšine predsedniku Saragatu

Zveza Italijanov v Istri in na Reki je ob 20-letnico ustanovitve Italijanske republike, ragatu naslednjo brzojavko:

IZ DEZELNEGA SVETA

Predsednik deželne vlade Berzanti se je v četrtek udeležil v Rimu sprejema, ki ga je priredil predsednik republike za dvajsetletnico republike.

Deželna zbornica je v sredo dopoldne soglasno odobrila zakonski osnutek, ki ga je predložila deželna vlada in ki določa podporo dežele pri pobudah in gradnjah ovir za preprečevanje elementarnih nesreč in za škodo, ki jo povzročijo naravne sile. Deželni zakon določa med drugim, da so deželne oblasti dolžne začasno obnoviti cestne zveze, vodovode in druge higienske naprave v primerih takih nesreč in tudi poskrbeti za neobhodno potrebno odstranitev morbitnih ruševin, usadov itd.

Poleg tega določa zakon, da mora zgraditi ali poskrbeti dežela za zasilna bivališča za ljudi, ki ostanejo pri elementarnih nesrečah brez strehe.

Pobudo za tak zakon so dale lanske hude povodnji v naši deželi.

V letošnjem deželnem proračunu je določeno v ta namen 600 milijonov lir, v naslednjih proračunih do leta 1975 pa bo določenih za to po 300 milijonov.

Dan prej pa je deželna zbornica soglasno odobrila zakon, ki vsebuje dopolnilna določila k državnemu zakonu za varstvo podzemeljskih jam, ki pomenijo veliko zanimivost in turistično privlačnost naše dežele. Razpravljali so tudi o deželni katastrski knjigi jam, ki naj bi jo ustanovili.

Deželna vlada je te dni na svoji seji sklenila dati 150 milijonov lir za izvajanje deželnega zakona št. 30, po katerem dežela pomaga pri popravilu javne škode, ki jo povzročijo elementarne sile in neurja. Od teh 150 milijonov bo dobilo 25 milijonov kmetijstvo, 50 milijonov gorata področja in 75 milijonov trgovinski sektor. Teh podpor bodo med drugimi deležni kraji Tavolarjana, Fojda, Humin, Skocjan, Redipuglia, Brdo, Tipana, Sveti Lenart, Tarcent, Špeter, Trbiž, Čedad, Dolenje in Podbonesec, za popravilo poljskih poti.

»Italijani iz Istre in z Reke pozdravljajo 20-letnico ustaovitve Italijanske republike, ki je nastala iz Rezistence in temelji na delu. Ob tej priložnosti si štejejo v posebno čast, da Vam in vsemu italijanskemu ljudstvu lahko bratsko voščimo nadaljnji napredek in blaginjo ter nadaljnjih uspehov na poti, ki je bila izbrana pred 20 leti.«

RAZLAŠCENCI IZ DOLINE PRI Dr. MARPILLERU

Deželni odbornik za industrijo in kmetijstvo dr. Marpillero je sprejel 31. maja delegacijo razlaščencev iz Doline, ki jo je spremljal zastopnik Odbora za pomoč razlaščenecem.

Delegacija je predložila deželnemu odborniku svoje pritožbe glede razlaščanja zemljišč iz tretje skupine. Razložila mu je med drugim, da ni znano, iz kakšnih razlogov in potreb Pristaniška ustanova razlašča to zemljo. Poudarili so tudi, da bo imelo to razlaščanje rodovitne zemlje težke posledice za kmetijstvo in za splošni gospodarski razvoj v dolinski občini.

Delegacija pa je opozorila odbornika Marpillera tudi na dejstvo, da razlaščajo zemljo za prenizke in krivične cene, saj gre vendar za najboljša zemljišča v Dolini, v bližini vasi in glavne ceste. Realna vrednost zemljišč je znatno večja, in to tudi zato, ker se je površina obdelovalne zemlje zelo skrčila že zaradi prejšnjih razlastitev.

Deželni odbornik je pokazal veliko zanimanje in razumevanje za te probleme in je obljubil delegaciji, da bo posredoval pri pristojnih oblasteh.

ČLANI NADZORNEGA ODBORA ZA OBČINE IN POKRAJINE

Pred dnevi je predsednik deželne vlade Berzanti podpisal odlok, s katerim je bil ustanovljen poseben odbor, ki bo od 1. julija dalje nadzoroval sklepe in akte občin, pokrajin, dobrodelnih zavodov in drugih lokalnih ustanov. Tržaški nadzorni odbor sestavljajo: odvetnik Fazzini (predsednik), odvetnik Sferco, dr. Maly, prof. Medani, Claudio Tonel (stalni člani); kot namestnik je bil v odbor imenovan dr. Matej Poštovan, ki je predstavnik Slovenske skupnosti.

Odbor šteje skupno deset članov, od katerih jih 7 izvoli pokrajinski svet (ker je na tržaški pokrajini komisarska uprava, jih je imenoval komisar Pasino), predsednika imenuje predsednik dežele, ostala dva člana pa prihajata iz odbornišтва za lokalne ustanove.

Zabeležiti moramo, da je bil prvič po vojni vključen v tako važen organ slovenski predstavnik.

NASTOP GOJENCEV BALETNE SOLE

V Kulturnem domu je bila v četrtek lepa prireditev, na kateri so nastopili gojenci baletne šole prosvetnega društva Barkovlje in Dijaškega doma. Zlasti nekatere male plesalke so se imenitno odrezale in izzvale burno ploskanje gledavcev.

Nabrežina:

PRIPRAVE ZA RAZSTAVO VIN

Poseben odbor, ki ga je izvolil občinski svet in mu predseduje župan Legiša, bo tudi letos priredil razstavo vin, pridelanih na področju devinsko-nabrežinske občine. Odbor je sklenil, da bo odprtje razstave v soboto, 25. t. m., zaključek pa v ponedeljek, 26. t. m. K razstavi se lahko prijavijo vinogradniki, ki pridelajo najmanj 500 litrov vina. Prijave sprejemajo občinski uradi do 8. t. m. Posebna komisija bo nato izbrala 20 vzorcev vina, ki bo razstavljeno.

Tudi za letos se ob tej priložnosti pripravlja pester kulturno-športni program, ki bo pravočasno objavljen.

Proslava 20-letnice republike

Devinsko-nabrežinski občinski svet je imel v četrtek, 2. junija, izredno sejo, na kateri je slovesno proslavil 20-letnico italijanske republike. Seje so se kot gostje udeležili številni predstavniki verske, vojaške in civilne oblasti. Slavnostni govor je imel župan Legiša. K njegovim izvajanjem so se pridružili voditelji vseh svetovavskih skupin. V prostorih županstva je bil nato sprejem na čast gostom in občinskim svetovavcem.

Zgonik:

V SOBOTO RAZSTAVA VIN

Zgoniška občinska uprava priredi v soboto, 4. t. m., razstavo vin, pridelanih na ozemlju tamkajšnje občine. Razstavo, na kateri sodeluje 21 vinogradnikov, bodo slovesno odprli ob 18. uri.

Prireditveni odbor je za to priložnost pripravil vrsto športnih prireditev in nastope številnih pevskih zborov s Tržaškega in Goriškega.

ZENITVENA PONUDBA

Akademsko izobražen Slovenec iz Sev. Amerike, prijetne zunanosti in dobrega srca, ki si zaradi vojnih in povojnih razmer ni mogel ustanoviti svojega doma, gmotno tudi za ameriške razmere zelo dobro stoječ, želi v svrhu ženitve spoznati pošteno Slovenko, vitke postave, lepe zunanosti, v staosti 30-40 let. Izobrazba zaželena, toda ne nujna, glavno je plemenitost srca. Ker bo prišel to poletje v Evropo, naj se pošljejo zaprte pismene ponudbe s sliko in kratkim opisom življenja na upravo lista pod značko »Išče te sreča«, do konca meseca julija. Pismo in slike se na zahtevo vrnejo. Tajnost absolutno zjamčena.

Beneška Slovenija

Podbonesec:

VEDNO BOLJ ŽIVAHNO

Na našem obmejnem bloku postaja iz dneva v dan vse bolj živahno. Promet čez mejni blok se odvija v vedno večjem razmahu. Letos se opaža, da prihaja čez mejo že v turistični predsezoni več tujcev kot lani. Temu dotoku primerno bi morale obmejne in druge oblasti poskrbeti za večjo udobnost izletnikov in turistov, bodisi glede hitrega pregleda listin, kakor tudi za boljše uredbo gostinstva ob obmejnih prehodih.

Pred nedavnim je obiskalo naš kraj večje število slovenskih geografov, ki so imeli strokovno zborovanje v Novi Gorici. Strokovnjaki so se zanimali predvsem za zemljepisne razmere naših dolin, pa tudi za gospodarstvo in način življenja po naših vaseh. Niso pa imeli časa, da bi se dalj časa ustavili v naših krajih in jih bolje spoznali.

NEDOVOLJEN KONGRES MANJSIN

Federalistična zveza evropskih narodnih manjšin (Union federaliste des communautés ethniques européennes-UFCE) je na lanskem kongresu v Avstriji sklenila, da se bo zbral 16. kongres manjšin letos v Gorici. Slovenska demokratska zveza je povzela skrb za pripravo zborovanj, napovedanih od 1. do 4. junija v Katoliškem domu v Gorici.

Vodstvo Slovenske skupnosti je poskrbelo za obisk zborovalcev tudi v Kopru. Urejen je bil tudi spored predavanj in teoretskih razprav o manjšinskih pravicah. Prijavljenih je bilo okrog 50 zastopnikov različnih manjšin in drugih gostov kot opazovalcev. Uvodno besedo bi moral imeti predsednik SDZ dr. Kacin, referat pa predsednik UFCE Svend Johanssen v »Temeljnih načelih pravic evropskih etničnih manjšinskih skupin«.

V zadnjem hipu pa ni prišlo uradno oblastveno dovoljenje za kongres. Oblast se sklicuje na neki stari fašistični zakon iz leta 1935, ki zahteva prijavo podobnih zborovanj že eno leto vnaprej. Govori se pa, da je eden izmed vzrokov tudi številna prisotnost odposlancev južnotirolske nemške manjšine z dr. Mitterdorferjem na čelu. Predsednik SDZ je proti oblastvenemu postopanju poslal protestno brzojavko v Rim.

V sredo so se pa zbrali v Gorici mnogi odposlanci manjšin. V hotelu »Posta« so imeli tiskovno konferenco in si izmenjali misli glede nadaljnjega postopka.

POSLOVILNI VEČER SLOVENSkih UČITELJEV OD ŠOLSKEGA SKRBNIKA

V lepi Komelovi gostilni na Tržaški cesti se je dne 24. maja aktivno in upokojeno učiteljstvo obeh goriških osnovnošolskih okrožij poslovilo od šolskega skrbnika dr. Guida De Vetta, ki je bil upokojen in pod čigar vodstvom je delovalo vso dvajsetletno povojno dobo na slovenskih šolah.

Iz poslovilnih govorov, ki so ustvarili veselo in prijateljsko vzdušje, se je izkazala hvaležnost, ki jo je g. skrbnik zaslužil, zlasti v težkih časih razburkanih duhov.

Ob poslušanju plošče: »Večerni zvon« je g. skrbnik gotovo bežno preletel v mislih doživljaja s slovenskimi šolniki in je nato z veseljem sprejel od njih v spomin repro-

- Kanalška dolina

St. Lenart:

ŠE VEDNO ČAKAMO

Premestitev našega prejšnjega ljubljenskega duhovnega pastirja nas še vedno žalosti. Vsi farani se ga živo in s hvaležnostjo spominjajo. Njegov odhod je pa tudi zapustil pri nas še vedno odprto vrzel. Višja cerkvena oblast nam ni še poslala novega župnika. Začasno upravlja našo faro č. g. kaplan Dorbolò, s katerim smo prav zadovoljni, ker skrbi za cerkev in versko življenje ter je na vse strani pravičen. Sodimo, da bi bil prav ta gospod, ki pozna jezike vseh vernikov v fari, najbolj vreden in priljubljen naslednik svojega prednika.

Slišalo se je, da se je tudi videmski nadškof izrazil, da mora župnik v St. Lenartu dobro poznati tudi jezik slovenskih vernikov, kakor je določeno po božjih in koncilskih postavah. Zato čakamo v upanju, da bomo kmalu mogli pritrkavati v pozdrav novemu šentlenartskemu župniku.

dukcijo ikone: »Bogorodica iz trinajstega stoletja v Ohridu« in se ginjen vsem prisrčno zahvalil.

Sledilo je slovo dvema vzornima, v zasluženi pokoj stopivšima kolegicama učiteljicama Zinki Jež-Lapanja in Angeli Cotič; napitnice, zakuska, petje in izmenjavanje spominov dolge dobe sodelovanja za prsveto in vsestranski podvig naše mladine, katero je tudi g. skrbnik večkrat rad obiskal.

Pri še službujočih pa se je še bolj utrdil sklep nadaljevati z vzgajanjem: volje, uma in srca, da bo naša mladina rastla krepka telesno in zdrava po duhu.

Le hitro so minule ure pirjetnega sestanka in ob poslovilnem rokovanju se je porodila v vseh želja, da bi tudi pod novim vrhovnim vodstvom procvitale naše šole v iskrenem in mirnem bratstvu obeh narodov v tem stičnem pasu in že od toliko gorja preizkušene Julijske krajine. H. M.

NOVI ŠOLSKI SKRBNIK

V ponedeljek je prišel v Gorico novi šolski skrbnik dr. Vincenzo Baiocchi, ki je za prof. De Vetto prevzel najvišje šolsko mesto na Goriškem.

Novi šolski skrbnik je doma iz Macerate, kjer je bil rojen 27. maja leta 1924. Doktoriral je v domačem kraju leta 1946 iz prava. Nato je stopil v upravno službo pri prosvetnem ministrstvu. Zopet v Macerati je bil nameščen v uradih šolskega skrbništva. Kot šolski podskrbnik je pa prevzel mesto v Perugi leta 1961. Letos v maju je položil izpite za skrbnika. Nakar je bil brzojavno imenovan za šolskega skrbnika v Gorici, kot eden izmed najmlajših prosvetnih funkcionarjev na to višje mesto.

V torek je dr. Baiocchi že prevzel svoje mesto s podpisovanjem prvih službenih listin. Ta teden bo v ljubeznostno obiskoval goriške oblasti, nakar bo pričel z rednim poslovanjem.

Slovenska narodna manjšina goriške pokrajine pošilja novemu skrbniku tudi slovenskih šol svoje pozdrave z željo in trdnim upanjem, da bo objektivno proučil stvarno stanje naših šol in da bo res skrbel za njih neoviran razvoj.

Sovodnje:

ŠE VEDNO SMETIŠČE

Kar nekam po čudnem naključju so Sovodnje prišle v središče zanimanja zaradi prostora za smetišče in goriški odtok greznic.

Poudariti moramo, da so prizadeti lastniki zemljišč prvi nastopili v obrambo svojih pravic, še preden so se zganila oblastva in poklicani ljudski predstavniki.

Zadnje čase pa, hvala Bogu, kar dežujejo protesti proti nameravani razlastitvi zemljišč za omenjene namene.

Poleg svetovalcev SDZ je vložil v tej zadevi interpelacijo tudi svetovalec KPI Miladin Černe. Na ponedeljkovi seji goriškega občinskega sveta je prišlo to vprašanje na dnevni red. Posebno čudno je bilo obnašanje goriškega mestnega tehničnega urada, ki je kar samovoljno klical sovodenjske občinarje v svoj urad. Goriški odborniki so na seji dalj časa obravnavali, kako in zakaj je prišlo do izbire kraja za mestno smeti-

Iz Goriške

šče prav na sovodenjski zemlji. Končno je bil sprejet predlog odbornika Zucallija, naj bi prišlo do razgovora med zastopniki goriškega in sovodenjskega občinskega odbora, ker se pač zadeva tiče obeh občin.

Stevecjan:

NEDELJSKA RAZSTAVA

Kakor smo že poročali je priredil odbor »Za Steverjan« IV. razstavo značilnih briških vin v Steverjanu »Med borovci«. Od sobote do ponedeljka so razstavljali in dali na pokušnjo svoja izbrana vina vinogradniki: Pintar Anton, Komjanc Drago, Humar Anton, Komjanc Jožef, vsi iz Valerišča; Terpin Jožef in Gravnar Karel iz Ščedna; Klanjšček Anton iz Jazbin ter baronica Tacco in Mužič Bogomir z Dvora. Posebna komisija strokovnjakov bo nagradila najboljše belo in črno vino.

Na razstavnem prostoru je bil gostom na razpolago dobro založen bufet, ki je za boljšo pokušnjo nudil pečene klobase in peteline z domačim kruhom ter česnje. Vsak večer je igral tudi poseben orkester vesele popevke in poskočne za mladino. Nekoliko reugodno in zvečer hladno vreme je oviralo večjo udeležbo. Vendar so prireditelji z uspehom zadovoljni. Naši vinogradniki pa še bolj, ker vidijo, da se zanimanje za briška vina vedno večja.

Pevma:

ŽUPNIKOV JUBILEJ

Na binško praznik je obhajal naš priljubljeni gospod župnik Anton Rutar svojo osemdesetletnico. Povedati moramo, da se je vsa fara brez razlik strnila okrog svojega dolgoletnega dušnega pastirja. Tudi tisti, ki so oddaljeni od doma, so bili v duhu ta dan ob njem.

Pri službi božji je jubilar prisrčno in resno govoril svojim faranom skozi novi mikrofona. Popoldne so se pa oglašali pri gospodu župniku različni častilci z voščili in željami, da bi ga Bog še dolgo ohranil krepkega pri delu za svoje ljudstvo. Pomnoženi pevski zbor je do večera ubrano prepeval in povzdignil intimno slavje.

Gospod župnik je prejel tudi posebno brzojavko iz Vatikana s papeževim blagoslovom. V cerkvi smo tudi slišali vsebino daljšega voščilnega pisma goriškega nadškofa msgr. Pangrazia. Jubilaru se zahvaljuje za plodonosno delo, katero je opravljala v blagor vse škofije zlasti kot semeniški vicerektor, ekonom in profesor. V pismu je tudi rečeno, da je moral č. g. župnik veliko pretrpeti in je pravi »duhovnik Najvišjega«.

Res, veliko krivic, zapostavljanj in preganjanja do konfinacije v Abrucih je preostal. Vse pa udano v božjo voljo in v zavesti, da se vedno bori le za pravico, duhovno in stvarno vseh, brez razlike. Obiskali so ga tudi konzularni predstavniki iz Trsta s čestitkami in pokloni. Tako vidimo, da je delovanje našega gospoda cenjeno tudi drugod. Še bolj ga pa cenijo in spoštujejo njegovi farani, ker poznajo njegovo molitev in skrb tudi za najskromnejše. To je tiho delo od srca do srca, ki ne mara hrupnih priznanj.

Naj nam ohrani dobrotno nebo našega župnika še dolgo let med nami!

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

DZS bo izdala Balantičeve pesmi

Državna založba Slovenije je bila ustanovljena 31. julija 1945 z namenom, da bo zalagala državne tiskovine, šolske knjige in učila, da bo izdajala dokumentarno gradivo, knjige, časopise, brošure in druge publikacije znanstvene, politične, kulturne in umetniške vsebine.

Spočetka je prevzela tedanjo Pokrajinsko ali Banovinsko založbo šolskih knjig, kasneje (1947) izdaje Glasbene Matice s trgovino muzikalij. 1948. leta je prešla v DZS še Nova založba, leta 1949 pa še knjigarna Schwentner.

Po prvih desetih letih obstoja je zabeležila 1221 publikacij (izdaj), letos pa, ko praznuje dvajsetletnico svojega dela, je število njenih izdaj skupaj zneslo dokaj visoko število, če gledamo slovenski knjižni trg — skoraj 3000 izdaj.

Vrsta zelo dobrih knjig

Seveda bi ta številka bila toliko več vredna, ko bi vsaka enota predstavljala resnično vredno knjigo. Toda prva povojna leta leta so bila polna izdaj zelo dvomljive vrednosti. Veliko je bilo tudi politične in podobne literature. Nedvomno pa ima ravno DZS veliko zaslugo vsaj za nekatere izdaje, ki so ji lahko v ponos in na katere po dvajsetih letih z zadoščenjem gleda. V mislih imam zares občudovanja vredno vrsto knjig Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, seriji svetovnih avtorjev in avtorjev drugih narodov Jugoslavije, nešteto znanstvenih edicij dseh strgk, saj je vsa leta založnik Slavistične revije, Zgodovinskega časopisa, Geografskega zbornika, Slovenske glasbene revije, itd. V njenih knjižnih zbirkah si sledijo naslovi: Acta tencija, Biografije, Klasje, Kiosk, Knjižnica priročnikov za učitelje, Knjižnica za vzgojo strokovnih kadrov, Kultura in zgodovina, Mala pedagoška knjižnica, Prirodnoznanstvena knjižnica, Tokovi časa, Učbeniki za tuje jezike in zbirniki, Tokovi časa, Učbeniki za tuje jezike in zbirke glasbenih izdaj.

Pregled tega bogatega dela sta opravila plodoviti slovenski bibliograf Jože Munda in Maks Perc. Knjiga večjega formata, ki ima nad 350 strani

VZROKI SLABE SLOVENŠČINE

V ljubljanskem dnevnem tisku se pojavljajo glasovi protesta proti temu, da se uporabljajo na gimnazijah v Sloveniji učne knjige v srbohrvaščini. V ljubljanskem »Delu« je opozoril nekdo na dejstvo, da uče tudi psihologijo iz učbenika v srbohrvaškem jeziku. Potem se ni čuditi, da piše mladina slabo slovenščino.

SVETO PISMO ZA KATOLICANE IN PROTESTANTE

Katoliški nadškof v Bostonu, kardinal Richard Cushing, je dal svoj »imprimatur« za objavo protestantskega prevoda svetega pisma. To pomeni, da bodo lahko tudi ameriški katolici brali to protestantovsko izdajo svetega pisma, kar jim je bilo doslej prepovedano.

Razstava cerkvene umetnosti v Trstu

3. septembra bodo odprli v Pomorski postaji v Trstu drugo mednarodno razstavo cerkvene umetnosti. Na njej je že zagotovljena udeležba umetnikov iz dvanajstih držav v Evropi, Aziji, Afriki, in Ameriki. Eden izmed prvih velikih umetnikov, ki so obljubili svojo udeležbo, je Japonec Leonard Foujita, ki živi v Parizu in ki je dobil na prvi tržaški mednarodni razstavi veliko zlato medaljo. Ta 88-letni umetnik, ki deluje že nad petdeset let v Parizu, bo poslal v Trst tri platna s podobo Matere Božje. Foujita je med drugim okrasil s freskami neko cerkev v Reimsu.

Iz Afrike je obljubil svojo udeležbo kamerunski umetnik Engelbert Mveng, ki je bil eden izmed ravnateljev svetovnega festivala črnskih umetnosti v Dakarju. Iz Italije pa bodo zastopani med drugimi stari slikar Ferruccio Ferrazzi, član Akademije sv. Luke od leta 1925, ki že sedem let živi kot puščavnik na gričih v pokrajini Grosseto. V Trstu bo zastopan z eno oljnato sliko in dvema risbama.

Verjetno bodo zastopani na razstavi tudi ne-

teksta, je razdeljena tako, da so knjige popisane in urejene po vsebini, in sicer upoštevajoč Mednarodno decimalno klasifikacijo. Tri najmočnejše skupine sta avtorja razdelila na pododdelke. Gre tu za učbenike (23 oddelkov), muzikalije (5 oddelkov) in leposlovje (22 oddelkov). Bibliografski popis je običajen, kakor ga ima Slovenska bibliografija, z majhnimi izjemami. Popis navaja višino naklade. Knjigo zaključuje nekaj prepotrebni pregledov; takó statistični, kjer lahko sledimo rasti založbe. Tu so navedeni za posamezna leta podatki o izdajah, straneh in nakladi. Končne številke so: v dvajsetih letih je izšlo 2.958 izdaj, s skupnim številom 608.388 strani, v nakladi 16 milijonov 951.030 izvodov. Knjigo zaključujeta še dve kazali: Pregled knjižnih zbirk in pa imensko in stvarno kazalo.

Tudi Balantiča

V zadnji številki ciklostiliranega informativnega biltena Državne založbe Slovenije je objavljen osnutek njenega programa za leto 1966. V njem je veliko novih in lepih obetov. Tako bo izšlo 10 zvezkov Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, 9 izvornih leposlovnih knjig, 7 slovarjev, 3 umetniške knjige, zraven tega pa večje število leposlovnih in drugih knjig v raznih zbirkah.

Med slovenskim leposlovjem smo z velikim zadovoljstvom opazili, da napoveduje tudi Izbrane pesmi Franceta Balantiča. Uredil jih bo Mitja Mejak. Kakšen bo ta izbor in kako bo urednik pesnika Balantiča komentiral, bomo šele videli. Vsekakor smo se te napovedi razveselili, čeprav je prišla tako pozno — po dvajsetih letih!

Kulturne novice

Veliko nagrado mednarodnega filmskega festivala v Cannesu si delita italijanski film »Signore e signori«, ki ga je režiral Pietro Germi, in francoski film »Un homme et une femme« (Neki moški in neka ženska), delo režiserja Clauda Leloucha. Nagraditev Germijevega filma je vzbudila hrupne proteste časnikarjev, ker ga smatrajo za čisto komercialnega.

Zveza zahodnonemških knjigarnarjev je sklenila podeliti svojo letošnjo mirovno nagrado kardinalu Agostinu Beu in glavnemu tajniku svetovnega sveta Cerkv v Zenevi, dr. Willemu Vissert-Hooftu. Kardinal Bea je predsednik tajništva za krščansko enotnost.

Dva kmeta sta odkrila v departmaju Creuse v Franciji galsko, to je keltsko peč za žganje opeke. Stara je najmanj dva tisoč let.

Francoskega koreografa Rolanda Petita je povabil ravnatelj londonske Covent Garden Opere, David Webster, naj spiše za Margot Fonteyn in Rudolfa Nurejeva novo baletno delo.

V nedeljo se je začel umetniški sejem v Via Margutta v Rimu. Odprt bo do nedelje.

NOVA KNJIGA LEVA DETELA

V soboto je izšla iz tiska nova knjiga Leva Detela »ATENTAT«. Izšla je v zbirki »Sodobna knjiga«. Natisnila jo je tiskarna »Keber« v Trstu. Knjiga vsebuje daljšo novelo v surrealističnem slogu in pesmi.

FESTIVAL DVEH SVETOV

Ustanovitelj »Festivala dveh svetov« v Spoletu, Giancarlo Menotti bo na letošnjem festivalu sam režiral Debussyjevo opero »Peleas n Melisanda«, osrednjo operno premiero festivala, dirigiral pa jo bo Werner Torkanowsky.

Iz kulturnega življenja

Tržaški pisatelj Enzo Bettiza je med štirimi kandidati za literarno nagrado »Estense«, ki jo bodo letos tretjič podelili v Ferrari. Za nagrado ga predlagajo zaradi knjige »Nova nemška kultura«.

Letošnjega mednarodnega tekmovanja pevskih zborov v Arezzu se bo udeležilo 47 pevskih zborov, od teh 21 iz tujine. Prišli bodo iz 13 držav na treh celinah. Prvič bo nastopil na takem tekmovanju neki zbor iz države Burundi.

Sovjetski pesnik Evtenij Jevtušenko je bil skupaj z 21 drugimi ruskimi literati na obisku na Svedskem. Obisk je imel turistični značaj.

Z anketami v zahodnih državah so ugotovili, da so daleč najbolj priljubljeno informativno sredstvo še vedno časniki, zlasti dnevnik, ne pa radio ali televizija.

Umrli je član sovjetske akademije, znameniti geolog in geograf Dimitrij Serbahov. Star je bil 74 let.

V Tomaju je bila ob koncu prejšnjega tedna spominska slovesnost za 40-letnico smrti pesnika Srečka Keovela. Položili so vence na njegov grob. S proslavo so bile združene razne prireditve in zabave.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravnem listu ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

V Kulturnem in umetniškem krožku je profesor Carlo Schiffrer v soboto zaključil svoj ciklus predavanj o ideji naroda in o vprašanjih narodnosti.

Curd Jürgens bo v kratkem snemal svoj prvi film kot režiser. Snemal ga bo po romanu, ki je imel zadnji čas velik uspeh v Nemčiji in ki ima naslov »OSTANI MIRNA, DRAGA DOMOVINA«. V filmu bi rad prikazal življenje v Berlinu v povojnem času.

V Bologni se je začelo študijsko zborovanje o etruščanskih in italjskih mestih v predrimski dobi. Nadaljevalo se bo v Ferrari in bo trajalo do 5. junija.

V neapeljskem Teatru Bracco so uprizorili komedijo pokojnega Nobelovega nagrajenca Alberta Camussa: »NESPORAZUM«. Režiral je Nico Galderi. V Italiji že 16 let niso uprizorili nobene Camusove drame, v Neaplju pa je bila to sploh prva predstava kakega njegovega dela.

V kraju Montegrotto Terme blizu Padove, so v teku dela, s katerimi so začeli odkopati razvaline zasebnega rimskega gledališča. To je tretje tako gledališče, ki so ga odkrili v Italiji.

V Brooklynu, v hiši nekega advokata, so našli dve sliki, ki sta najbrž delo slavnega nemškega slikarja Alberta Dürerja. Datirajo ju v leto 1499. Sliki sta izginili iz Weimarja po drugi svetovni vojni.

kateri najboljši umetniki iz Združenih držav na področju cerkvene umetnosti. Zeleti je, da bi bili na razstavi čim dostojneje zastopani tudi slovenski umetniki.

Casni predsednik razstave bo ministrski predsednik Aldo Moro.

VSEGA SO KRIVI PISATELJI?

Uradno glasilo sovjetskega obrambnega ministrstva, »Krasnaja Zvezda«, je spet napadlo pisatelje Tvadovskega, Aksionova in Okudžava, ker kažejo bajé v svojih spisih preveč liberalnih teženj. Tudi reviji »Noviji Mir« in »Junos« sta spet pod ognjem sovjetskih propagandistov in partijskih ideologov. General Jepišev, ki vodi upravno politiko v sovjetski vojski, in še nekateri drugi, so napadli revijo »Noviji Mir« zaradi romana »Mrtvi ne trpijo«, ker bajé slabo prikazuje sovjetsko vojsko med drugo svetovno vojno, ker je v romanu prikazano, kako so skušali s streljanjem vojakov zaveziti umik 1. 1941.

GOSPODARSTVO

Plastične snovi v poljedelstvu

Strokovnjaki družbe »EDISON« za agrarne kemične izdelke v Mantovi so naznanili, da plastične snovi že na veliko nadomeščajo steklo v poljedelstvu, zlasti pri prekrivanju toplih ali umetnih gred. Leta 1960 je bilo v Italiji okrog 700 hektarov toplih gred in od teh jih je bilo 98 odstotkov pokritih s steklom. Leta 1964 pa je bilo toplih gred že 2500 hektarov, a s steklom jih je bilo

pokritih le še 52 odstotkov. Drugih 48 odstotkov je bilo pokritih že s plastičnimi snovmi.

Površina toplih gred se še dalje veča, zlasti v srednji in južni Italiji in obsega morda že od štiri do pet tisoč hektarov, a dve tretjini jih je pokritih s plastičnimi snovmi. Pri tem se je pojavilo nekaj težav, ker te plastične snovi še niso bile dokončno preizkušene, vendar jih stalno izpopolnjujejo. Predvsem so cenejše kot steklo.

Plastične snovi pa so se močno uveljavile tudi za druge vrste uporabe v poljedelstvu in vrtinarstvu, na primer za podpiranje rasti povrtine in cvetic, za namakanje, za ohranjanje pridelkov, pa tudi za embalažo, za ohranjanje ribnikov, da voda ne pronikne v tla, in podobno.

HITROST PTIC IN RIB

Prirodopis nas uči, da znajo biti ptice zelo hitre v svojem poletu. Naša navadna vrana doseže 36 km na uro, golob 72 km, divja raca 60 do 90, orel 100, lastavica 200 in viharik celo 280 km na uro.

Ptice pač letajo po svobodnem zraku, torej brez ovir. Toda ali ni že samo zrak huda ovira za polet? In ribe, ki plavajo v vodi, morajo tudi premagati znatno oviro. Toda tudi te dosežejo velike hitrosti: naša krap in jegulja plavata s hitrostjo 12 km na uro, pri ščuki so ugotovili hitrost 35 km, pri morskem psu 45 km, pri delfinu 80, pri tunu 90 in pri mečarici tudi 130 km na uro. — In človek? Če ga primerjamo z navedenimi ribami, potem je pač slab plavalec in prepušča prvenstvo ribam. Pač pa se je človek iz opazovanja ribjega plavanja mnogočesa naučil, kar je pozneje uporabil v ladjedelnstvu, opazovanju ptičjega letanja pa je uporabil v letalstvu.

NAŠA DEŽELA NA CELOVSKEM VELESEJMU

Dežela Furlanija-Julijska Benečija bo dobila stalen paviljon na lesnem velesejmu, ki je vsako leto avgusta v Celovcu.

Zadevni načrt bodo sestavili v kratkem, da bi po možnosti zgradili paviljon že za letošnji velesejmu.

ITALIJANSKO-KITAJSKA TRGOVINA

V Rimu so podpisali triletno pogodbo, po kateri bo družba ENI dobavljala Kitajski dušičnata gnojila. Za letos so predvidene dobave v znesku 4 milijard lir.

Komunistična Kitajska pa bo bajé kupila od ENI-ja še druge kemične proizvode in industrijsko opremo.

Trnovo vprašanje deviz v Jugoslaviji

Delitev deviz za uvoz reprodukcijskega materiala gospodarskim organizacijam (podjetjem) se je letos v Jugoslaviji zavlekla pretirano dolgo.

Podružnice Jugobanke, na primer v Ljubljani, so že imele sklenjene pogodbe o izvozu in uvozu, a je prišlo zgoraj do naknadnih sprememb glede delitve deviznih sredstev. Zadnji sklepi zvezne skupščine zdaj določajo, da bodo pristojni organi in banke pripravili ukrepe, ki naj odpravijo motnje v zunanje-trgovinskem in deviznem režimu.

Gospodarske organizacije v republikli Sloveniji bodo prejele za letošnji uvoz reprodukcijskega materiala približno toliko konvertibilnih deviz kot lani, medtem ko naj

bi se slovenski izvoz na konvertibilna (zahodna) področja povečal za 17 odstotkov. Retencijska kvota, ki jo izplačuje Narodna banka, bo, kot lani, znašala 7 odstotkov. Slovenija izvaža relativno veliko več kot ostala država na konvertibilna področja, to je na zahod, ter ustvari tako tudi več trdnih deviz. Pri delitvi deviz za uvoz pa Jugobanka rada pozablja na to dejstvo.

Z letošnjim letom bo bajé odmrli sedanji devizni režim vezave uvoza z izvozom. Sedanje administrativne ukrepe za uravnanje plačilne bilance s tujino bodo menda nadomestili z ukrepi kreditne in carinske politike ter s predpisi o režimu uvoza. Pravijo, da je sedanji devizni režim sicer lani spodbujal izvoz, a zdaj že ovira gospodarsko reformo.

KRMILA IN PRIRASTEK TEŽE PRI KUNCIH

Reja kuncev ali domačih zajcev postaja spet pomembna, to pa zato, ker mnogi nimajo druge živine kot le še malo perutnine in zato razpolagajo s praznimi hlevnimi prostori. To bi bil en razlog, drugi pa je v krmi: Mnogi imajo na razpolago kos vrta, kos travnika ali deteljišča ali kak drug vir sveže krme ter odpadke iz kuhinje. Nekateri imajo tudi veliko veselje in zanimanje za kunčerejo, mnogi pa imajo najraje kunčje meso. Zato pa je dobro vedeti, koliko prirastka na teži lahko pričakujemo pri kuncih ob eni ali drugi krmi.

Vsakih 100 kg spodaj navedenih krmil da naslednji prirastek žive teže:

sveža pesa 2 kg, sveže zelje 2 kg, sveže korenje 3 kg, sveža travniška trava 4 kg, sveža lucerna 5 kg, sveža triperesna detelja 5 kg, topinambura 5 kg, krompir 6 kg, suha lucerna ali detelja 10 kg, pšenične otrobi 15 kg, oves 20 kg, oreškove (pistači) pogače 25 kg.

Jugoslovansko-ameriška trgovina

Jugoslovansko-ameriška trgovina se po lanskem napredku tudi letos dobro razvija. V prvih treh mesecih se je jugoslovanski izvoz na ameriško tržišče povečal za 21 odstotkov v primeri z istim obdobjem lani.

Iz New Yorka poročajo, da so možnosti še za nadaljnji porast, kar pa je odvisno skoraj izključno od tega, v kolikšni meri se bodo jugoslovanska podjetja usmerila v velikoserijsko proizvodnjo in v izboljšanje kakovosti. Koristno bi bilo tudi, če bi Jadrrolinija in Jugolinija odprli bolj redne zveze s pristani na Floridi in ob Mehiškem zalivu.

POVEČANJE JUGOSLOVANSKE TRGOVINE S SOVJETSKO ZVEZO

V Beogradu je bilo prvo zasedanje jugoslovansko-sovjetskega odbora za gospodarsko sodelovanje.

Sovjetska zveza se je lani z izmenjavami v obeh smereh v vrednosti 300 milijonov dolarjev povzpela na prvo mesto v jugoslovanski zunanji trgovini. Zdaj sta Jugoslavija in Sovjetska zveza podpisali trgovinsko pogodbo za petletje 1966/1970. Vrednost njune trgovine v tem petletju naj bi znašala 2,6 milijard dolarjev.

ZAPOSILITEV IN STAVKE V TRSTU

31. marca 1966 je bilo v Trstu zaposlenih 92.880 ljudi. V primeri z lanskim marcem je število zaposlenih nazadovalo za 1,8 odstotka.

Brezposelnih je bilo konec letošnjega marca 6.876 ali 0,7 odstotka manj kot istega meseca lani.

Letošnjega marca je sodelovalo pri raznih stavkah okrog 26 tisoč delavcev ter je bilo izgubljenih nad 282 tisoč delovnih ur.

Tudi zdaj ob koncu maja je zajel naše mesto val stavk. Ponovno so stavkali delavci ladjedelnice Sv. Marka, da bi spet opozorili javnost na negotovo bodočnost te ladjedelnice. Njen gospodarski položaj in njena rentabilnost pa se zaradi stalnih stavk gotovo ne bosta izboljšali. Tudi poštni uslužbenci so proglasili tridnevno stavko, tako da je ostalo tržaško prebivavstvo tri dni brez pošte.

ELEKTRIČNI VLAK LJUBLJANA-TRST

Na progi Ljubljana-Trst je začel voziti pred kratkim elektromotorni vlak.

Združeno železniško transportno podjetje Slovenije je namreč sklenilo zamenjati klasične potniške vlake na več progah z uvedbo novega voznega reda 22. maja z elektromotornimi vlaki, uvoženimi iz Poljske.

Do Trsta vozita dva para teh vlakov. Eden od teh je pospešen ter se ustavlja le na važnejših postajah (Pivka, Divača, Sežana). V Trst pripelje v manj kot treh urah. Drugi pa vozi normalno.

Za obiskovalce, ki prihajajo iz Slovenije v Trst, je prvi vlak praktičen, le da popoldne nekoliko prehitro odpelje.

DOLGOROČNA POSOJILA ZA NAKUP KMEČKE ZEMLJE

Te dni so pričeli v Italiji z izvajanjem zakona o 40-letnih posojilih za nakup kmečke zemlje.

Ministrstvu za kmetijstvo in državni zaklad sta namreč pooblastili 18 bank, da lahko do leta 1970 v ta namen podelijo za 286 milijard lir posojil.

Doslej so kmetje vložili prošnje za posojila v skupnem znesku 54 milijard. Kreditni zavodi so pričeli takoj prošnje reševati.

GOSPOD SODNIK HARBOTTLE

J. SHERIDAN LEFANU

4

Toda njegov obraz je bil bled. Očitno je bilo, da so se zarotili proti njemu. Morda ga mislijo ustreliti v kočiji, ali pa ga le držati v stalnem strahu? Sodnik Harbottle ni bil strahopetec, vendar pa se ni čutil trdnega. Čisto lahko bi kdo, ki pozna ljudi v Shrewsburyju, odkril, da živi v njegovi hiši Pyneweckova vdova, in potem bi lahko tudi odkrili, kako krivično je vodil razpravo proti Pynewecku. Saj je dobro vedel, kaj so na sodišču mislili o tem. Lahko bi izbruhnil najhujši škandal, ki je kdaj odnesel kakega sodnika.

Sodnik Harbottle je postajal nekoliko nervozen in zamračen. Vsa zadeva mu je bolj rojila po glavi, kot je bila morda vredna, vendar ni mogel nič za to. In nikogar ni bilo, s komer bi se bil mogel pogovoriti.

Tako je prišel 9. februar. Sodnik Harbottle je bil kar zadovoljen. Še en dan, pa bo vse končano. Zvečer se je odpeljal v gledališče Drury Lane. Bil je izmed tistih ljudi, ki se ne menijo za pozne ure. Dogovorjen je bil z dvema advokatoma od Lincoln's Inna, da ju bo odpeljal s seboj domov v svoji kočiji in da bosta ostala pri njem na večerji.

V gledališču nista bila v njegovi loži; domenjeno je bilo, da ju bo počakal v svoji kočiji pred gledališčem. In po predstavi je res naročil kočijažu, naj počaka na advokata Thaviesa in Bellerja, nato je sedel v kočijo, se naslonil v kot, zaprl oči in začel razmišljati o lepi igravki gospe Albington. Potem mu je prišlo na misel, da bi nekoli-

ko zadremal. Ravno ko se je pogrezal v dremavico, je zaslišal, kako sta prišla, s smehom in glasnim govorjenjem. Vrata kočije so se zaloputnila in odpeljali so se. Sodnik je slonel tam z zaprtimi očmi in bilo mu je prijetno. Naj kar mislita, da je zadremal, zakaj pa sta ga pustila čakati.

Tedaj je neka ura v mestu odbila polnoči in sodnik Harbottle se je nenadno zavedel, da sta njegova spremljevalca tiha kot grob, čeprav navadno nikoli nista molčala. Isti hip pa je začutil, da ga je nekdo pahnil v sredo sedeža in da se je znašel stisnjen med dvema človekoma. Že je hotel zarobantiti nad grobo šalo obeh advokatov, ko je zagledal v mesečini, da nista bila onadva. Bila sta dva tuja človeka, oblečena kot sodna paznika.

Prepaden se je ozrl skozi okno kočije in zagledal v jasni mesečini, da se ne vozijo po mestnih ulicah, ampak skozi neko mračno močvirno pokrajino. Crni obrisi dreves so moleli skrivenčene veje v zrak kakor ogromne zakrivljene kremplje, ki čakajo, da se zasadijo vanj. Pri oknu se je prikazal lakaj in v njem je spoznal svojega nekdanjega slugo Dinglyja Chuffa, katerega je bil pred petnajstimi leti v hipu ljubosumnosti odpustil in prijavil, da mu je ukradel srebrno žlico. Mož je umrl v ječi. Sodnik Harbottle je v grozi obrnil obraz proč. Pomislil je, da bi skočil iz kočije in pobegnil. Toda vedel je, da ne more teči in da bi bilo zaman. Bolje se je potuhniti in storiti vse, kar bodo zahtevali od njega. Nenadno je za-

čela voziti kočija zelo počasi in ko se je spet ozrl skozi okno, je zagledal čisto ob poti ogromna trikotna vešala, s katerih so v treh vrstah viseli okostnjaki, nad njimi pa je slonel na ozki lestvi rabelj s pipo v ustih, s sklonjeno glavo, kakor da prisluškuje medsebojnemu zadevanju okostnjakov v vetru in odpadanju njihovih kosti. In ker je vedno gledal od zgoraj navzdol, so se mu nos, ustnice in spodnja čeljust povesele v pošastno spako. Ko je zagledal kočijo, je vzel pipo iz ust, dvignil visoko v zrak novo vrv in zavpil z glasom vrana:

»Vrv za sodnika Harbottlea!«

Kmalu nato je zavila kočija okrog vogala velikega belega poslopja in se ustavila. Znašel se je s paznikoma na dolgem hodniku, ki so ga razsvetljevale oljenke, in potem sta ga odvedla v dvorano, kjer so bili sodniki že zbrani. Sodnik, ki je bil čudno podoben njemu samemu, je zapovedal, naj stopi naprej tožnik, in pred sodniško mizo je stopil obešenec Pyneweck. Začela se je razprava, ki jo je vodil sodnik točno tako, kakor je sodil on sam, z vpitjem, cinizmom in mrko odločenostjo. Sodnik Harbottle se je skušal upirati sodbi.

»To sodišče ni zakonito. Zato ga ne priznam.«

Toda namesto odgovora je zaslišal krotot. Vsi so se krototali, sodnik, porotniki in poslušavci, katerih ni videl. Tudi porotnikov ni videl; iz polmraka so sijale le njihove bele oči. Sodba se je glasila na smrt z obešenjem. Obešen bo točno mesec dni po razsodbi, 10. marca.

Potem sta ga paznika na sodnikov poziv spet odpeljala in znašel se je v nekaki ko-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Spomini iz prve svetovne vojne

BRUSILOVA OFENZIVA SPOMLADI 1916 Inž. J. R.

Okoli poldne smo bili razvrščeni v strelni črti in čakali. Zelo težko mi je bilo pri srcu. Sicer sem že bil v okopih, ki so precej varni. Tu pa bo potrebno preteči precejšnje razdalje brez kritja in napasti Ruse v okopih, katere so skoraj gotovo že uredili za obrambo. Mi pa bomo prost cilj za rusko artilerijo in ruske strojnice. Srce mi je zlezlo precej globoko. V to žalostno duševno stanje pa je zasvetila neka, mogoče rešilna misel. Desetar sem v 14. četi in verjetno je, da bom prišel na levo krilo protinapadalne črte. Ker mora biti blek ali zaplata vedno večja kot luknja na hlačah, bo morala logično biti tudi naša protinapadalna črta daljša, kot je od Rusov zasedeni okop, katerega naj zopet osvojimo. Če bom na skrajnem krilu, ne bom prišel pred jarek, ki je še zaseden od Rusov, marveč od Avstrijcev. Tako odpade vsaka verjetnost, da se bom moral udeležiti bajonetnega boja... Ah bajonet... Pretrese me že misel... Rusi nimajo bajonetov, marveč dolga okrogla bodala... In Rusi so veliki, jaz pa majhen... Br... Rešitev je na skrajnem krilu!

Kako vdana, pobožna je v takih trenutkih molitev!

V strelno črto smo bili razviti v neki nižini, tako da nas Rusi niso mogli videti in mogoče niso niti slutili, da smo tam in da je tam ves polk. Ko pa je prišlo povelje »vorwärts« in smo prišli iz grape na prosto

brezkritno polje, kjer so nas Rusi morali videti, se je nekoliko povečalo rusko artilerijsko streljanje. Moj dober tovariš je dobil granato v prsi in ga je razneslo. Mi pa »naprej« in »na levo«. Rad sem ubogal in moji z menoj. Tam spredaj pa je bilo precej puškarjenja in tudi strojnica se je oglašala. — Malo pred mrakom je bilo slišati nekaj kričanja tam spredaj na desni, potem pa je vse utihnilo, le posamezne strele je bilo še slišati. Očitno so se Rusi umaknili in so Avstrijci spet zasedli jarek. Po nekaj minutah smo prispeli tudi mi do jarkov, v katerih so bili Avstrijci, pa tudi zelo mnogo mrtvih Rusov. Povelje za nas se je glasilo: »Po jarku na desno«. Obupno je bilo to premikanje po parku. Na mnogih mestih so ležali vzdolž jarka mrtveci, mnogi že nabrekli, jarek pa je bil tako ozek, da nisi imel kam postaviti noge. Končno je bilo tudi tega premikanja konec, a tudi jarka, ki se je končal na robu večje nižine, ki pa zaradi mraka ni več bila pregledna. Samo to je bilo gotovo, da se tu konča avstrijski položaj in da so na spodnji strani nižine Rusi; torej ni med njimi in nami nikogar.

Kmalu je prišel ukaz, da moramo napraviti preko grape zvezni jarek med koncem prehojenega jarka in drugega, ki se je začel na drugi strani, od koder so od časa do časa spustili raketo, ki naj bi bila osvetlila morebitno približevanje Rusov. Razpostav-

ljeni v črti, kjer naj bi bil novi jarek, smo začeli kopati. Nismo pa imeli primerne orodja, samo lopatice, ki pa so vseeno koristile, ker je bila zemlja še nekoliko vlažna od nedavnega dežja. Jaz sem hodil vzdolž bodočega jarka, ko sem določal, kod naj teče in kako naj se zvija. Seveda sem tudi sedel in gledal. Noč je bila jasna in sorazmerno svetla.

Okoli polnoči zaslišim ne daleč za hrbtom stokanje in klicanje. Razumel sem samo konec klica »...vode«. Prisluhnil sem bolje in bil sem prepričan, da leži tam ranjen Rus, ki prosi vode. Kaj naj naredim? Kam naj grem po vodo? Tedaj sem se spomnil svojih čutaric, a ta tekočina se mi je zdela predragocena. Mogoče jo bom rabil sam... Mogoče pa bom tudi jaz tako ležal in klical po vodi, katere pa ne bo... Delno po vseh štirih, delno sključen sem kmalu prišel do klicajočega. Bil je res Rus, kar sem spoznal po obleki. Ponudil sem mu čutarico z vinom, iz katere je napravil par majhnih požirkov... Takrat nisem znal ruski, a razumel sem ga popolnoma. Še sem mu vsiljeval čutarico, pa ni več hotel piti in je rekel, da bom sam potreboval. Vrnil sem se k svojim v prepričanju, da sem napravil zelo dobro delo. Ranjeni Rus se ni več oglašil. — Ko je proti jutru saniteta zbrala ranjene in mrtve, mi je bolničar povedal, da je imel Rus hudo rano na trebuhu in da je od tega umrl... Ah, jaz revež!... Ali sem ga jaz umoril s svojim oslajenim vinom?... Na trebuhu ranjenim se ne smejo dajati tekočine... Pa jaz nisem vedel, kako je ranjen... Hotel sem mu dobro... Ta dvom me je mučil dolge mesece. (Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Bojan Pavletič o slovenskem športu

Glede na to, da je tržaško slovensko športno društvo »Bor« doseglo v zadnjem času spet pomembne uspehe v košarki in odbojki, pa tudi v nekaterih drugih športih in da tako častno zastopa slovenske športnike v italijanskem športnem življenju, smo naprosili njegovega organizatorja, neutrudnega pobudnika in idejnega voditelja, prof. BOJANA PAVLETICA za razgovor o našem športu.

Prof. Pavletič se je rad odzval in nam povedal tole:

Kakšna je danes situacija slovenskega športa v našem zamejstvu?

Slovenski šport v zamejstvu je trenutno v izrednem porastu. Vedno nova društva se pojavljajo in število tekmovalcev stalno rase. Se bolj značilno pa je, da se med našo manjšino šport — zlasti med mladino — priljublja, saj je zanimanje mladih zamejcev pretežno usmerjeno vanj.

Kako mislite o bodočih možnostih?

Nekaj časa se bo naš šport gotovo še širil. Tu mislim precevssem količinsko. Nato pa bo začela tudi bolj strma rast kakovosti pri posameznih društvih, tako da bo prišlo do večje kakovostne afirmacije naše mladine v okviru italijanskega športa.

V čem vidite največje težave?

V pomanjkanju kadra! Primanjkuje trenerjev, tehnikov, voditeljev, organizatorjev, skratka vodilnega kadra. Medtem, ko so v povojnih letih v raznih naših organizacijah še skrbeli za vzgojo kadrov v kulturi, glasbi, gledališčih in drugod, pa smo na področju športa približno tam, kjer nas je pustil padeč fašizma. Potem pa seveda še stalni refren: denar...

In največje prednosti?

V tem, da je šport danes osnovna in najlažja ter naravna pot do mladine, pa tudi do mladine vseh narodov.

Kako komentirate na novejši uspehe splošno slovenskega športa?

Slovinci smo narod, ki v poslednjih desetletjih šele stopamo v zgodovino. Pri tem je razumljivo, da pride do najrazličnejših neravnovesij, v negativnem, pa tudi v pozitivnem smislu. In tako je tudi z našim športom. Niha! Razveseljivo je, da je med Slovenci skoraj 300.000 registriranih športnikov, torej skoraj vsak peti Slovenec. Razveseljivo je, da dosegamo velike uspehe — organizacijske, strokovne in tekmovalne. Manj pa je razveseljivo, da — kot često beremo — vse to ni toliko produkt racionalnih naporov kot pogosto bolj slučajnostnih silnic in žrtvovanj ter sposobnosti posameznikov. Slovenci so dokaj izraziti športni tipi in se z lahkoto uveljavljajo v skoraj vseh športih. Vendar pa bi bilo treba temu dejstvu dodati trdnejšo načrtno osnovo s primernimi ma-

terialnimi sredstvi, kajti brez tega danes ni mogoče pričakovati uspeha.

Za majhen narod pa je vsak uspeh — v nacionalnem merilu ali pomenu — zelo važen, mnogo bolj, kot pri velikih narodih.

Menite, da bi bilo slovenskemu športu v korist, če bi nastopal mednarodno čim bolj neodvisno?

Mnogo majhnih narodov nastopa neodvisno, zato načelno ne vidim, zakaj bi to slovenskemu športu škodovalo! Vendar pa menim, da bi Slovenci nastopali neodvisno — tako, kot na primer v nogometu Škotje, Angleži, S. Irci itd., samo, če to čutijo in želijo. Tudi reprezentančno nastopanje v sedanji obliki — jugoslovanski — ima določene prednosti, zlasti materialne. Za afirmacijo nacionalnosti tudi na športnem področju pa je seveda taka reprezentančna samostojnost primeren prijem.

Sicer pa, kot zadnje čase beremo, so slovenski športniki itak krenili tudi po tej poti: s svojo nacionalno reprezentanco so v zadnjem času nastopali že v hokeju na ledu, v nogometu, atletiki in to zunaj, pa tudi znotraj meja države.

ZAKRAMENTI V MATERINŠČINI

Predsednik italijanske škofovske konference kardinal Urbani je dal uredniku nekakega katoliškega dnevnika pomembno izjavo o podeljevanju zakramentov in zakramentalij v jeziku vernikov in ne več v latinščini.

Voditelji škofovskih konferenc so na zasedanju v Rimu sredi aprila sklenili, naj se ne počaka na plenarno sejo konferenc, ki se bo zbrala 11. junija, marveč naj se materinščina upelje kot obredni jezik pri podeljevanju zakramentov že prej. In tako so sklenili, da bo raba domačega jezika pri teh cerkvenih stopila v veljavo že na binokšno nedeljo.

Za vernike je zlasti razveseljivo, da se bodo tudi maziljenje bolnikov in pogrebni obredi molili v jeziku vernikov.

Dne 29. junija bodo stopile v veljavo še druge prodorne spremembe. Odpravljena bo neodstavljalnost župnikov. V veljavo bo stopil tudi odlok o pastirski službi škofov. Ta odredba predvideva poseben »pastoralni svet«, sestavljen iz duhovnikov in laikov, ki bo škofom pomagal kot posvetovalni organ.

Upamo, da bo deležna uveljavljenja teh koncilskih odlokov tudi slovenska manjšina v Italiji v vsej polnosti in brez vsakršnega odlašanja.

PREJELI SMO

Propaganda za umor in samomor?

Znano je, da je število samomorov v Sloveniji zelo visoko, kot je razvidno tudi iz neke nedavno objavljene statistike. V tem pogledu je Slovenija med najbolj »razvitimi« državami v Evropi. In med samomorilci je veliko mladih. Zato najbrž ni potrebno še vzpodbujati mladih Slovencev, naj sami napravijo konec svojemu in še kakšnemu drugemu življenju.

Vzpodbujanje k samomoru in umoru pa pomeni znana pesem o lovcu, ki jo tolikokrat slišimo po radiu — o mladem lovcu, ki najprej ustrelil sebe, nato pa še svoje dekle, bogve zakaj. V nedeljo jo je spet oddajal koprski radio, pa tudi po radiu Trst A smo je — če se ne motimo — že večkrat slišali. Pesem je izazil sentimentalni šund, tako po melodiji kakor po besedilu, zato si je težko predstavljati, zakaj je tistim, ki izbirajo plošče za »Glasbo po željah« in za sporede lahke glasbe, tako pri srcu.

Čudno, da se ni oglasil še noben duhovnik ali vzgojitelj proti temu proslavljanju umora in samomora po radiu. Morda smatrajo, da je pesem preneumna, da bi mogla na koga negativno vplivati. Toda izkušnje učijo, da ravno neumne in čustveno poudarjene ideje in ideologije tako v glasbi kakor v politiki in drugod potegnejo zelo veliko nekritičnih in neizobraženih ljudi za seboj, ki ne znajo ločiti zrnja od plev. Spričo tolikega bogastva dobrih plošč, ki jih je možno danes dobiti, bi pač ne bilo težko najti za radijske programe kaj boljšega, kot je tak šund.

Baje so velikanske denarne in druge težave za snemanje slovenskih plošč. O tem smo že večkrat brali pritožbe v slovenskem tisku. Kako je potem mogoče, da je bila posneta na ploščo taka v vsakem pogledu nevredna pesem?

M. L.

Z Goriškega

Krmin:

DOMAČA »ŠAGRA«

Že več let se ponavlja v našem furlansko-briškem središču praznovanje ob sredipoletnem prazniku svetega Ivana. Tudi letos se bo krminsko šentjanževanje obhajalo tri dni ob kresnem dnevu. Poseben odbor že pripravlja spored gospodarskih, kulturnih in zabavnih prireditev v Krminu.

MALI OGLAS

BOJLSA TRGOVINA v Gorici sprejme takoj vajenca z znanjem slovenščine in italijanščine. Ponudbe na našo upravo v Gorici, p. Vittoria, 46/II.

Novice po svetu

Režiserja milanskega Malega gledališča, Giorgia Strehlerja, so povabili, da bi prevzel vodstvo gledališča »Freie Volksbühne« v Zahodnem Berlinu, kot naslednik v marcu umrlega Erwina Piscatorja. Strehler se še ni odločil.

Kot je slišati, se pripravlja reorganizacija celjske Mohorjeve družbe v smislu, da bodo imeli pri njej več besede laiki, po navdilih II. vatikanskega cerkvenega zbora.

Hruščovova žena Nina je povedala trem angleškim časnikarjem, ki so jo slučajno srečali na nekem letališču blizu Moskve, da se ima Nikita dobro, da mnogo bere in rad hodi na dolge sprehode v naravo. Hruščov je dopolnil aprila 72 let. Zadnji čas je bral De Gaullovo spomine in baje so se mu zdeli zelo zanimivi.

V severni Nigeriji so izbruhnili nemiri, zlasti v mestu Kano, ker je novi nigerijski vojaški režim sklenil odpraviti dosedanjo federativno ureditev države in uvesti centralistični režim. Zdi se, da Nigerijska država, največja v Afriki, ne bo imela dolgega življenja.

ŽENA IN DOM

PAZIMO TUDI NA LASE

Ker smo v sezoni kopanja in sončenja, naj vas spet spomnimo na nekatere nasvete, da nam bo sonce res v korist, tako za zdravje kot za polepšanje naše polti.

Da se moramo izpostavljanje soncu postopno ter se tako izogniti neprijetnim opeklinam, je staro in pametno pravilo. Se posebno pa moramo paziti na obraz, saj je za žensko velike važnosti, kakšna je njena polt. Koža na obrazu je zelo občutljiva in kaj rado se zgodi, da se nam po sončenju nos rdeče sveti in nas pečejo veke. Zato je treba te dele obraza še posebno zavarovati pred premočnim soncem z dobro, mastno kremo, nos pa lahko celo za nekaj časa pokrijemo, da obraz enakomerno zagori.

Da porjavimo enakomerno, je najbolje, da se sončimo tako, da nam enkrat sonce sije z leve,

drugič z desne strani, kajti tako odpravimo sence z obraza.

Tudi na lase je treba paziti: če si jih zmočimo s slano vodo, kar je vsekakor zelo koristno za lasišče, si jih moramo vsakokrat splahniti s sladko vodo in hitro posušiti na zraku. Slana voda jih namreč naredi krhke in jim odvzame sij.

SADNA SOLATA IZ JAGOD

Se recept za sadno solato iz jagod, glede na to, da nas ravno te dni tako mikavno vabijo polne košarice jagod na trgu Ponterosso in to po nepredragi ceni:

Jagode očistimo, operemo in porazdelimo v skledice, potrosimo jih s sladkorjem in pokapamo z limonovim sokom in maraskinom. Nato jih pokrijemo s stepeno sladko smetano in okrasimo z višnjami v sirupu, ter postavimo za kake pol ure v hladilnik.

MARTINA

GOSPOD SODNIK HARBOTTLE

(Nadaljevanje s 7. strani)

vačnici, kjer sta mu dva do pasu naga človeka vkovala noge v razbeljene verige.

Od strašne žgoče bolečine je zarjul — in v tistem hipu je vse izginilo. Ob njem sta sedela advokata Thavies in Beller in prestrašena prekinila svoj razgovor o neki poroki, o kateri se je tiste dni veliko govorilo. Sodnik Harbottle je iztisnil iz sebe, da ga noga strašno žge. Eden od njiju mu je gotovo stopil nanjo in zdaj je dobil napad protina. Vprašal je, koliko ur se že vozijo. Onadva pa sta mu zagotovila, da se ne vozijo dolgo, saj se niso nikjer ustavili. Sodnika Harbottlea je tresla mrzlica. Vso noč se ni mogel znebiti vtisa groznih sanj.

Od tiste noči je bil vidno spremenjen. Ni mu šel iz glave strašni stavek iz sodbe: »V enem koledarskem mesecu od tega dneva boste obešeni za vrat, dokler ne boste mrtvi.« katero je izrekel tisti prividni sodnik nad njim. Zdravnik mu je svetoval, naj se poda v kopališče Buxton, češ da so vse njegove motnje samo posledica hipohondrije in protina, ki se je nabral v njem. In res je sklenil, da se poda tja; poslal je v Buxton že velik del svoje služinčadi, da mu pripravijo stanovanje in poskrbijo za udobnost. Naskrivaj je prebiral pismo tistega skrivnostnega toživca kraljestva Življenja in Smrti in se spraševal, kaj je resnica in kaj so bile sanje. Bil je potrjen in slabe volje.

Tako je prišel 9. marec in še vedno se ni nič zgodilo. Še en dan, je razmišljal, in potem bo rešen te more, te obsedenosti; odšel bo v Buxton in si pozdravil svoj protin. Ob sončnem zahodu je prišel k njemu zdravnik in mu spet dal zdravilo. Ostal je nekaj časa pri njem, da mu je delal družbo.

Toda prav ob tisti uri je pritekla hčerka gospe Carwell k materi in ji povedala, da je videla sedeti v veži nekega moža z rjavim obrazom in v črni obleki. Kdo bi to bil? Gospa Carwell se je hudo prestrašila, in ker se je bilo že stemnilo, je vzela svečo, prišla hčerko za roko in obe sta se podali v vežo. Toda tam, na kraju, kjer je mala videla tistega moža, ni bilo zdaj nikogar. Gospa Carwell si je že oddahnila, ko je mala nenadno zavpila, da ga spet je videla, kako je izginil skozi neka vrata v notranjost hiše. Na vpitje gospe Carwell so pritekli kuhar in dve dekli in vse preiskali, pa niso našli sledu za tujcem.

Toda ko je pozneje gospa Carwell nesla na pladnju čašo s toplo pijačo za gospoda sodnika, da bi jo popil pred spanjem, je zagledala, ko je slučajno dvignila oči, da sloni čez debel tram na vrhu stopnic hudo čudna postava s pipo v roki in z nenavadno dolgim obrazom. Spodnja čeljust je visela tujcu navzdol in prav tako tudi nos in ustnice. V drugi roki je držal vrv, ki mu je visela izpod komolca čez tram. Gospe Carwell ni prišlo niti na misel, da bi mogla biti prikazen. Mislila je, da je kak delavec, ki nekaj popravlja za sodnika Harbottlea. Ko je prišla bliže, ga je vprašala, kaj dela, oni pa ji ni odgovoril, ampak se je obrnil in odšel pred njo po hodniku v neko prazno sobo, v katero je tudi ona stopila za njim, da bi videla, kaj ima v njej početi. Toda v sobi ni bilo nikogar. Samo prazen kovček je stal sredi nje, zraven pa je ležala vrv.

Tedaj se je močno prestrašila in pomislila, da je morda videl otrok isto prikazen,

čeprav je bilo po njegovem opisu sklepati, da je videl svojega pokojnega očeta Pyne-wecka. Gospa Carwell je kričaje zbežala navzdol po stopnicah, ne da bi se upala ozreti nazaj. Ostala služinčad jo je komaj potolažila. Vedno spet je morala povedati, kaj je videla. Edino neka mlada dekla se je norčevala iz nje. Ona ni verjela v prikazni. Rekla je, da ne da niti gumba za prikazni. Bila je močno, širokolično, pogumno deklica. A prav njej je bilo namenjeno, da se bo tisto noč najhuje ustrašila. Ko so že vsi odšli spat, je ona še vedno pospravljala po kuhinji. Vse v hiši je bilo pogreznjeno v tišino, le veter je zavijal v dimniku. Včasih si je potihem zapela, nato pa spet prisluhnila zavijanju vetra.

Ravnokar je minila polnoč, ko je zaslišala zamolke udarce, ob katerih se ji je zdelo, da se ji tresejo tla pod nogami, kakor da prihajajo izpod zemlje. Radovedna je stopila na hodnik, da bi bolje prisluhnila. Tedaj se ji je zazdelo, da nekaj žari v tako imenovani zadnji kuhinji, kakor bi tlela žerjavica v temi. Zdelo se je tudi, kot da je prostor poln dima. Udarci, ki so odmevali iz njega, pa so bili pridušeni, kakor da prihajajo od daleč. Bilo je, kot da nekdo nabija s kladivom, po več udarcev hkrati, pa spet posamezno.

„Skrivnostne“ številke

Vsak dan imamo opravka s številkami. Malokdaj pa nam pride v zavest, da obstaja v kozmosu in v zgodovini neka ritmika ter harmonija gotovih števil, ki imajo skoraj nekaj mističnega v sebi.

Že eden največjih grških modrijanov, Pitagora, je doumel svet kot soglasje določenih števil. Kaldejci in Babilonci so gradili piramide in orjaške stavbe po določenih matematičnih pravilih.

Večkrat opazovanemu zapovrstju števil so že v stari dobi pripisali določen simbolični pomen. Kot najbolj skrivnostni števili se v naravi in v človeškem doumevanju pojavljata trojka in sedmica.

Pitagora in Aristotel sta ves razvoj naslonila na tri stopnje: rojstvo — življenje — smrt. Številka tri se pri vseh narodih in verstvih večkrat ponavlja in velja za sveto število; enako tudi njen mnogokratnik: 6, 9, 12. Še v pregovorih pravimo, da je vseh lepih reči po troje. Pa tudi, da kjer se dvakrat polomi, se rado še tretjič zlomi.

Enako skrivnostna in še bolj nedoumljiva je harmonija števila sedem. Sedem je dni v tednu. Faraon je sanjal o sedmih debelih in sedmih suhih kravah. Grki so častili svojih sedem modrijanov in so poznali sedem svetovnih čudežev stavbarstva in umetnosti. Če je človek srečen, pravi, da se nahaja v sedmih nebesih. Mavrica ima tudi sedem barv in glasbena lestvica sedem tonov.

V Apokalipsi svetega Janeza beremo o sedmih zlatih svečnikih, o sedmih baklah in zvezdah ter o sedmih angelih z zlatimi pozavnamimi.

Pa še v zgodovini se ponavlja ritem skrivnostne sedmice. V Rimu na sedmerih gričih je vladalo sedem kraljev; v dobi imperija pa 77 cesarjev. V Franciji je sedelo na prestolu dvakrat po sedem kraljev iz hiše Kapetingov, sedem iz dinastije Valois in

Dekle je stopilo bliže in pokukalo v temni prostor. V šibkem svitu žerjavice je zagledala pošastno postavo, ki je bila nagnjena nad žerjavico in zbijala člene razbeljene verige. Na tleh pa je ležalo človeško truplo. Ko so pritekli slugi, ki so spali v enem sosednjih prostorov in katere je njen strašni krik vrgel iz spanja, so jo našli nezavestno na tleh na hodniku zraven vrat, kjer je videla prikazen. Ko je prišla k sebi, je jecljala pripovedovala, da je videla na tleh truplo sodnika Harbottlea. Tekli so pogledat, kaj je z njim, našli pa ga niso v postelji, ampak v dnevni sobi, ko se je ravno oblačil. Zapodil jih je, naj ga pustijo pri miru, ker ima opravke, ter zagrozil, da bo na mestu odpustil vsakega, ki ga bo še motil. Tako so ga pustili in odšli spat.

Zjutraj so ga našli obešenega na tram nad stopnicami. Preiskava ni ugotovila nič takega, kar bi bilo dalo sklepati na kako nasilje, zato je sodnik, ki je preiskoval za devo, zapisal kot vzrok smrti samomor.

Nekaj dni pozneje so napravili sodniku Harbottleu velik pogreb, kot se je spodobilo za tako imenitnega in sposobnega moža.

Med njegovo zapuščino so našli tudi tisto čudno pismo o sodbi zoper njega. Zdelo se je kot nekaka kopija, napisana z njegovo lastno pisavo. Sklepali so, da ga je napisal, ko se mu je bledlo.

KONEC

sedem Burboncev. Nemško cesarstvo je trajalo 777 let. Habsburžani so pa nosili cesarsko krono 700 let. Nešteto je še podobnih primerov v zgodovini, kjer se ponavlja sedmica.

Poglejmo še naš telesni razvoj. Do sedmega leta je človek še v otroški razvojni dobi, od sedmega do štirinajstega je deček, do edenindvajsetega je mladenič, nato je polnoleten z vsemi pravicami. Tudi v tem ciklusu se ponavlja skrivnostna številka sedem.

Novice po svetu

V ponedeljek je prispel na neuradni obisk v Jugoslavijo prvi tajnik madžarske KP, Janos Kadar, na povabilo predsednika Tita. Pristal je na letališču Brnik pri Kranju, kjer so ga sprejeli Tito in številni drugi funkcionarji.

V Jugoslavijo nameravajo uvoziti iz vzhodnih držav precej manjših traktorjev za kmete. Toda slovenski kmetje (in tisk) se pritožujejo, da so ti traktorji preveč različnih znamk, tako da bo težava za nadomestne dele. Ponekod so se kovači lotili, zdaj ko je vedno manj konj, kovanja nadomestnih delov za traktorje.

Jugoslovanski zunanji minister Nikezić je bil te dni na uradnem obisku v Moskvi, kjer je imel razgovore s sovjetskimi državniki. Ugotovili so podobnost gledišč o vseh problemih, zlasti o Vietnamu.

Predsednik Saragat je prejel že od številnih državnih poglavarjev in inozemskih vlad brzojavke z voščili za praznik republike. Med drugimi mu je brojavil tudi jugoslovanski predsednik Tito.